

2005. április 28., csütörtök

234. kéri az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatának időben történő elfogadását; e célból javasolja a nyilatkozattervezeten dolgozó munkacsoport munkájának azonnali újraindítását; e tekintetben kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy teljes mértékben támogassa az őslakos népesség ügyét és vegye figyelembe az említett nyilatkozat következtetéseit;

235. üdvözli, hogy javaslat született az EU fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexének a luxemburgi elnökség alatt történő felülvizsgálatára, és kéri a Tanácsot, hogy tegyen lépéseket annak biztosítására, hogy minden tagállam szigorúan betartsa a rendelkezéseit, biztosítsa a szükséges forrásokat a megfigyeléshez és a végrehajtáshoz, továbbá ezután is támogassa és szorgalmazza globális fegyverkereskedelmi szerződés megkötését;

*
* *

236. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok és a csatlakozó országok kormányainak és parlamentjeinek, az Egyesült Nemzetek Szervezetének, az Európa Tanácsnak, az EBESZ-nek és az állásfoglalásban említett országok kormányainak, valamint a főbb emberi jogi nem kormányzati szervezetek EU-ban működő irodáinak.

P6_TA(2005)0151

Romák az Európai Unióban

Az Európai Parlament állásfoglalása a romák európai uniós helyzetéről

Az Európai Parlament,

- tekintettel a nemzetközi roma nap 2005. április 8-i megünneplésére ⁽¹⁾,
- tekintettel a 2004. október 29-én az állam- és kormányfők által aláírt alkotmányos szerződésre, amelynek második része tartalmazza az Európai Unió alapjogi chartáját,
- tekintettel az EK-Szerződés 3., 6., 7., 29. és 149. cikkére, amely valamennyi állampolgár számára egyenlő esélyek biztosítására kötelezi a tagállamokat,
- tekintettel az EK-Szerződés 13. cikkére, amely lehetővé teszi az Európai Közösség számára, hogy megfelelő lépéseket tegyen a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés ellen,
- tekintettel a személyek faji vagy etnikai származására tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének végrehajtásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvre ⁽²⁾, amely megtiltja az etnikai alapú megkülönböztetést,
- tekintettel az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményének 4. cikkére és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményre,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 1557/2002 ajánlására, különösen annak 3. és 15. cikkére, amely kiemeli a romák elleni széleskörű diszkriminációt és az őket sújtó hátrányos megkülönböztetést ellenőrző rendszer megerősítésének szükségességét,
- tekintettel az 1999-es helsinki Európai Tanácsot megelőzően a COCEN-csoport által elfogadott, „A roma lakosság helyzete a tagjelölt országokban” című dokumentumra, amely kiemeli, hogy fel kell hívni a figyelmet a romákkal szemben megnyilvánuló rasszizmusra és diszkriminációra,
- tekintettel a kínzás és a kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmód és büntetések elleni 1984. december 10-i ENSZ egyezményre,
- tekintettel az alkalmazás és foglalkoztatás terén az egyenlő elbíráláshoz általános keretet létrehozó 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre ⁽³⁾,

⁽¹⁾ A nemzetközi roma nap megünnepléséről 1971-ben az első roma világkongresszuson határoztak.

⁽²⁾ HL L 180., 2000.7.19., 22. o.

⁽³⁾ HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

2005. április 28., csütörtök

- tekintettel az európai politikai pártok chartájára „a rasszizmusellenes társadalomért”⁽¹⁾,
 - tekintettel az alapvető jogokért, a diszkriminációmentességért és az egyenlő bánásmódot felelős biztosok csoportjának létrehozására⁽²⁾ és várva a csoport programját,
 - tekintettel a Rasszizmus és az Idegengyűlölet Európai Megfigyelőközpontját létrehozó 1997. június 2-i 1035/97/EK tanácsi rendeletre⁽³⁾, a megfigyelőközpont (EUMC) éves és tematikus jelentéseire az EU-ban tapasztalható rasszizmusról, valamint a kibővült Európai Unióban a kisebbségekről és diszkriminációmentességről szóló bizottsági Zöld Könyvre (COM(2004)0379),
 - tekintettel az Európai Bizottság közelmúltban kiadott jelentésére, amely felhívja a figyelmet az Európában élő romák, cigányok és vándorló népcsoportok elleni ellenséges magatartások és emberi jogi visszaélések nyugtalanítóan magas szintjére⁽⁴⁾,
 - tekintettel a holokausztról való megemlékezésről, az antiszemitizmusról és a rasszizmusról szóló 2005. január 27-i állásfoglalására⁽⁵⁾,
 - tekintettel olyan nemzetközi jogi eszközökre, mint az ENSZ Bizottsága a Faji Megkülönböztetés Megszüntetéséért által hozott XXVII. általános ajánlása („a romák faji megkülönböztetése”), és az Európai Bizottság fajgyűlölet és intolerancia elleni (ECRI) 3. általános politikai ajánlása (a romák/cigányok elleni fajgyűlölet és intolerancia elleni küzdelem),
 - tekintettel az EBESZ-ben részes államok, köztük a tagállamok és a tagjelölt országok által elfogadott, a romák és szinti helyzetének az EBESZ területén belüli javítására összpontosító átfogó cselekvési tervre, amelyben az államok többek között vállalják, hogy megerősítik az iránti erőfeszítéseiket, hogy társadalmainkban a roma és szinti népesség képes legyen teljes és egyenlő mértékű szerepvállalásra, valamint hogy megszüntetik az ellenük irányuló diszkriminációt;
 - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel április 8-át jelölték ki a nemzetközi roma nap ünnepének, így az a romák éves napjának tekinthető, másrészt lehetőséget teremt a figyelemfelkeltésre Európa legnagyobb etnikai kisebbsége és annak társadalmi kirekesztettsége vonatkozásában;
- B. mivel 12–25 millió roma él Európában, ebből 7–9 millió az Európai Unióban, faji megkülönböztetéstől szenvedve, és gyakran súlyos strukturális hátrányoktól, szegénységtől és társadalmi kirekesztéstől, valamint többszörös hátrányos megkülönböztetéstől szenvedve a nemi hovatartozás, életkor, fogyatékoság vagy szexuális irányultság alapján;
- C. hangsúlyozza a romákkal szembeni fajgyűlölet és faji megkülönböztetés terén észlelhető folyamatos és erőszakos tendenciák sürgős felszámolásának szükségességét, és tudatában van annak, hogy cigányellenes és romagyűlölő érzelmeiktől vezérelve a szélsőséges csoportok által elkövetett rasszista támadások, a gyűlöletbeszéd, a fizikai támadások, a jogellenes kilakoltatások, a rendőrségi zaklatások bármilyen büntetlensége hozzájárul a jogállamiság és a demokrácia gyengüléséhez, fokozza az ilyen típusú bűncselekmények előfordulási gyakoriságát és felszámolásához elsánt cselekvésre van szükség;
- D. elismeri, hogy a romákkal szembeni faji megkülönböztetés és idegengyűlölet elleni küzdelem kudarca, különösen az állami szervek részéről, a társadalmi problémák tartós fennállását erősítő tényező;
- E. mivel a roma közösséget még mindig nem tekintik etnikai vagy nemzeti kisebbségi csoportnak valamennyi tagállamban és tagjelölt országban, és így nem élvezhetik valamennyi érintett államban az ezen státuszhoz tartozó jogokat;
- F. mivel noha számos tagállam gyorsan átültette nemzeti jogába a 2000/43/EK irányelvet, számos tagállam ezt vagy nem tette meg, vagy nem teljesen, illetve nem helyesen tette azt;

⁽¹⁾ Az „európai pártok chartája a rasszizmusellenes társadalomért” az EU rasszizmus és idegengyűlölet elleni konzultációs bizottságának javaslata az Európai Unió politikai pártjai számára. A szöveget a bizottság 1997. december 5-én fogadta el.

⁽²⁾ A Bizottság elnöke, José Manuel Barroso a 2004. október 26-i, az Európai Parlament előtt elmondott beszédében hirdette meg a kezdeményezést, amelyben kifejtette, hogy az általa vezetett csoport fogja ellenőrizni a Bizottság e területen folytatott tevékenységét és fő kezdeményezéseit, továbbá politikai hajtóerőként fog működni.

⁽³⁾ HL L 230., 1997.8.21., 19. o.

⁽⁴⁾ A romák helyzete a kibővült Európában, kezdeményezte és kiadta a Foglalkoztatási és Szociális Főigazgatóság, 2004.

⁽⁵⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2005)0018.

2005. április 28., csütörtök

- G. emlékeztet arra, hogy a roma holokausz teljes mértékű elismerést érdemel, amely arányban áll az európai romák fizikai kiirtását célzó náci bűntettekkel, és e tekintetben felhívja a Bizottságot és a hatóságokat, hogy tegyenek meg minden szükséges lépést annak érdekében, hogy áthelyezzék a sertésfarmot a Lety u Pisku-i egykori koncentrációs tábor területéről, és ott megfelelő emlékművet hozzanak létre;
- H. emlékeztet arra, hogy számos roma vált és válik háborúk áldozatává, valamint etnikai tisztogatások célpontjává, és továbbra is zaklatás áldozata a korábbi Jugoszlávia régióinak egyes részein;
- I. nehezményezi, hogy nagyszámú roma származású menedékkért folyamodót utasítottak ki vagy fenyegettek meg a fogadó tagállamokból való kitoloncolással, megsértve ezzel az 1951-es genfi egyezményben és a kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott visszaküldés tilalmát;
- J. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a romák továbbra is alulreprezentáltak a kormányzati rendszerben és a közigazgatásban azon tagállamokban és tagjelölt országokban, ahol a népesség jelentős százalékát teszik ki; emlékeztetve arra, hogy e kormányok vállalták a döntéshozatali rendszerben dolgozó romák számának növelését, azonban még nem értek el jelentős előrelépést;
- K. elismeri, hogy szükség van a romák hatékony részvételére a politikai életben, különösen a roma közösségek életét és jólétét érintő döntések tekintetében;
- L. hangsúlyozza, hogy semmilyen esetben nem szabad új állampolgársági törvényeket úgy megszövegezni és alkalmazni, hogy azok diszkrimináljanak egyes állampolgárságért törvényesen folyamodó személyeket, vagy megtagadják az állampolgárságot a tagállamban vagy tagjelölt országban hosszú ideje tartózkodó roma lakosoktól;
- M. mivel számos országban világos jelei vannak a rendőri erőkre és más bűnügyi igazságszolgáltatási szervekre ható romaellenes előítéletnek, amely módszeres faji megkülönböztetéshez vezet a büntető bírósági gyakorlat során;
- N. mivel a romákat rendszeresen negatív diszkrimináció éri az egészségügyi és társadalombiztosítási szolgáltatások nyújtásakor, aggodalmát fejezi ki a szülészeti osztályokon előforduló szegregációk és a roma nők – megfelelő tájékoztatás alapján adott – beleegyezése nélkül történő sterilizálása miatt;
- O. mivel széles körben tapasztalhatók a színvonalon aluli, egészségtelen körülmények és a gettósodás jelei annak megakadályozásával együtt, hogy a romák az ilyen környékekről kiköltözhessenek;
- P. felhívja a figyelmet a számos tagországban faji elkülönítést alkalmazó iskolarendszerekre, amelyekben a roma gyermekek oktatása vagy alacsonyabb színvonalú elkülönített osztályokban, vagy szellemi fogyatékos osztályokban folyik; elismerve, hogy a romák oktatáshoz és tudományos tevékenységhez való hozzáféréseinek javítása a roma közösségek általános kilátásainak javulásához elengedhetetlen;
- Q. mivel az átlagot tekintve a roma közösségeknek elfogadhatatlanul nagymértékű munkanélküliséggel kell szembenéznük, amely speciális intézkedéseket tesz szükségessé a munkához jutás megkönnyítése érdekében;
- R. tekintve a romák kultúrájuk elismertetésével kapcsolatos nehézségeit, sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a legtöbb tagállamban és tagjelölt államban az általános médiák műsoraiban továbbra is alulreprezentált a romaság, miközben a roma polgárokkal kapcsolatos negatív sztereotípiák terjednek az újságcikkekben, televíziós és rádiós műsorokban; megjegyzi, hogy az új kommunikációs technológiák, beleértve az internetet is, szintén hozzá tudnak járulni a roma-fóbia elleni küzdelemhez;
1. teljes mértékben elítél mindenfajta diszkriminációt, amellyel a roma nép szembesül;
 2. felhívja a Tanácsot, a Bizottságot, a tagállamokat és a tagjelölt országokat, hogy fontolják meg a romák európai kisebbségként való elismerését;

2005. április 28., csütörtök

3. üdvözlí Barroso úrnak, a Bizottság elnökének nemrégiben tett nyilatkozatát a roma nép elleni diszkrimináció felszámolásának fontosságáról, valamint a lisszaboni stratégia lehetséges szerepéről a romák lehetőségeinek javításában ⁽¹⁾, és sürgeti a Tanácsot, a Bizottságot, a tagállamokat és a tagjelölt országokat, hogy tegyenek lépéseket a cigányellenesség/romafóbia minden formájának leküzdésére helyi, nemzeti, regionális, vagy uniós szinten;
4. sürgeti a Bizottságot, hogy vegye bele a 2007 „egyenlő esélyek mindenkinek” európai éve prioritásai közé a cigányellenesség/romafóbia elleni európai szintű küzdelem ügyét, és felhívja a politikai pártokat és a civil közösségeket minden szinten, hogy tegyék világossá, az európai társadalomban soha nem lesz elfogadható a romagyűlölet;
5. sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy a koppenhágai kritériumok politikai előírásainak keretén belül fokozottan biztosítsa, hogy a tagjelölt országok valódi erőfeszítéseket tegyenek a jogállamiság megerősítése, valamint az emberi jogok és a kisebbségek, különösen a roma népesség jogainak védelme érdekében;
6. felhívja a Bizottságot, hogy adjon ki közleményt arról, hogy hogyan tudja az EU a tagállamokkal együttműködésben a legjobban összehangolni és elősegíteni a romák helyzetének javítására irányuló törekvéseket, és hogy fogadjon el egy olyan cselekvési tervet, amely világos ajánlásokat tartalmaz a tagállamok és a tagjelölt országok számára a romák gazdasági, társadalmi és politikai integrációjának javítására;
7. üdvözlí azt, hogy a tagállamok gyorsan átültették a 2000/43/EK irányelvet a nemzeti jogukba és sürgeti azokat, amelyek ellen jelenleg tájékoztatás elmulasztása kapcsán Szerződés megsértése miatti eljárást indítottak, hogy tegyenek lépéseket a lemaradásuk csökkentésére; felhívja a Tanácsot hogy a luxemburgi elnökség során állapodjon meg a javasolt faj- és idegengyűlöletről szóló EU kerethatározat-javaslatról, amely a gyűlöletkeltő bűncselekményeket büntethetővé teszi az Unióban és amelyről konzultálni kell az Európai Parlamenttel;
8. felhívja a tagjelölt országokat és a tagállamokat, hogy erősítsék a nemzeti jogalkotásukat és közigazgatási intézkedéseiket, hogy kifejezett és egyedi cigányellenesség és romafóbia elleni intézkedésekkel a közélet valamennyi területén akadályozzák meg a faji diszkriminációt és az ahhoz kapcsolódó közvetlen vagy közvetett intoleranciát;
9. felhívja a tagjelölt országokat és a tagállamokat, hogy osszák meg egymással a legjobb gyakorlatokat a roma kultúra előmozdításának bátorítására;
10. felhívja a tagállamokat, hogy lépjenek fel megfelelő módon a romák elleni bármely faji gyűlölet, illetve a diszkrimináció és erőszak felbujtása ellen a médiában és a hírközlés más formáiban, és felhívja a legjelentősebb médiákat, hogy hozzanak létre legjobb gyakorlatokat olyan alkalmazottak felvételére, akik képviselik a társadalom összetételét;
11. felhívja a tagállamokat és a tagjelölt országokat, hogy fejlesszenek ki stratégiát a romák részvételének növelésére a választások valamennyi szintjén, mind szavazóként, mind jelöltként;
12. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy biztosítsák a roma származású bevándorlók egyenlő szociális és politikai jogait;
13. hangsúlyozza, hogy a hivatalos dokumentumok hiánya a romák alapvető jogai gyakorlásának, valamint a társadalmi integrációhoz létfontosságú szolgáltatások hozzáféréseinek komoly akadálya Európában;
14. sürgeti valamennyi tagállamot és tagjelölt országot, hogy hozzanak konkrét intézkedéseket a romák munkaerőpiacra jutásának javítására a jobb hosszú távú foglalkoztatás biztosítása érdekében;
15. felhívja azon tagállamokat, ahol a roma gyerekeket a szellemi fogyatékosok iskoláiba vagy külön osztályokba különítik el, hogy egy meghatározott időn belül tegyenek lépéseket az elkülönítés elleni programok terén, ezáltal biztosítva minőségi oktatáshoz való hozzáférést a roma gyermekek részére és megakadályozva a romaellenes érzelmeket az iskolás gyerekek között;

⁽¹⁾ A „Lisszabon scorecard V.” 2005. március 17-i beindításakor tett nyilatkozat.

2005. április 28., csütörtök

16. emlékeztet a romák, szintik és vándorlók gyerekeinek oktatásáról szóló, 1989. május 22-i tanácsi és az oktatási miniszterek tanácsa általi állásfoglalásra⁽¹⁾, és úgy véli, hogy kiemelten kezelendő a roma gyermekek oktatáshoz való hozzáféréseinek biztosítása;
17. felhívja a tagállamokat és a tagjelölt országokat, hogy tegyenek lépéseket az egészségügyi és társadalombiztosítási szolgáltatásokhoz való mindenki számára egyenlő hozzáférés biztosítására, ennek érdekében vessenek véget minden diszkriminatív gyakorlatnak, különösen a romák elkülönítésének a szülészeteken és akadályozzák meg a roma nők bejegyzés nélküli sterilizálását;
18. üdvözli az Európai romák és vándorlók fórumának létrehozását, és a parlament keretében működő csoportoknak a roma és kisebbségi ügyekre irányuló munkáját; elismeri az ilyen testületekkel folytatott együttműködés fontosságát az európai roma politikák létrehozása során;
19. úgy véli hogy a jelenlegi európai gettósodás elfogadhatatlan és felhívja a tagállamokat, hogy tegyenek konkrét lépéseket a gettósodás ellen, a diszkriminatív gyakorlatok leküzdésére a lakások biztosításában és a romák alternatív, higiénikus lakhatáshoz jutásának elősegítésére;
20. sürgeti a roma népességgel rendelkező régiók kormányait, hogy tegyenek további lépéseket a roma köztisztviselők integrálására a közigazgatás és a döntéshozatal valamennyi szintjén a korábbi kötelezettségvállalásokkal összhangban, és hogy biztosítsák a szükséges forrásokat az ilyen pozíciók hatékony működtetésére;
21. üdvözli az öt tagállam és tagjelölt ország által életre hívott, A romák bekapcsolódásának évtizede elnevezésű kezdeményezést és felhívja a Bizottságot, hogy működjön együtt az érintett kormányokkal ezen kezdeményezés EU-s finanszírozásának biztosításában;
22. felhívja a Bizottságot, hogy nyilvánosan bátorítsa a nemzeti kormányokat, hogy biztosítsák a roma szereplők teljes bevonását a projektek tervezésébe, végrehajtásába és nyomon követésébe, amennyiben a finanszírozási program romákat céloz meg;
23. támogatja az Unió intézményeiben belüli folyamatos fejlődést az EBESZ által kialakított roma-roma megközelítés beépítésére, a romákhoz és a nem romákhoz kapcsolódó jövőbeli álláshirdetések során;
24. felhívja a politikai pártokat mind nemzeti, mind európai szinten, hogy vizsgálják felül pártstruktúrájukat és eljárásaikat a romák részvételét közvetve vagy közvetlenül akadályozó korlátok eltávolítása érdekében és építsenek be politikákat a romáknak a fő politikai és társadalmi programjukba történő teljes integrációjára;
25. sürgeti az Európai Unió megfigyelőközpontját, valamint létrehozása után az alapjogi ügynökséget, hogy fordítson nagyobb figyelmet az európai cigányellenességre/romafóbiára és biztosítsa a szükséges erőforrásokat a romák elleni faji jellegű visszaélések és emberi jogi sérelmek nyomon követésére;
26. sürgeti valamennyi tagállamot, hogy támogassák a romákat abban, hogy képesek legyenek az önképviselőre, valamint a közéletben és a társadalmi életben való aktív részvételre, és tegyék lehetővé a roma civil szervezetek számára hogy hallathassák hangjukat;
27. felhívja a Bizottságot, hogy vesse fel a romakérdést európai szinten különösen a tagjelölt országok tekintetében, mivel Európa minden részében élnek romák;
28. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok és a tagjelölt országok kormányainak és parlamentjeinek.

⁽¹⁾ HL C 153., 1989.6.21., 3. o.